

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och
arbetstagare**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att till lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare fogas ett stadgande om löntagarnas arbetspensionsavgift, som skulle bli ett permanent element inom finansieringen av det kommunala pensionssystemet. Samtidigt före-

slås att de två permanenta sakkunnigmedlemmarna i pensionsanstaltens investeringsdelegation skall vara ordinarie medlemmar.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1994. Den skall tillämpas på inkomst som hafts medan lagen är i kraft.

MOTIVERING

1. Nuläge

Enligt 6 § 1 mom. lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare, sådant det lyder ändrat genom lag av den 30 december 1992 (1555/92), står pensionsanstaltens medlemssamfund för anstaltens utgifter. Enligt stadgandet uppbärs inte avgifter för anstaltens utgifter hos personer som omfattas av lagen. Enligt lagen den 13 november 1992 om pensionsavgift för tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (1006/92) är de tjänsteinnehavare och arbetstagare som lyder under den nämnda lagen skyldiga att 1993 betala pensionsavgift. Lagen gäller också kommunala förtroendevalda. De som omfattas av pensionsstadgan för ett medlemssamfund i den kommunala pensionsanstalten är skyldiga att till den arbetsgivare som sköter deras pension betala motsvarande pensionsavgift.

Enligt 2 § i den nämnda pensionsavgiftslagen är pensionsavgiften tre procent av lönen enligt 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59). Enligt 3 § minskas den pensionsavgift som uppbärs hos arbetsgivaren med den i lagen avsedda pensionsavgiften på det sätt som den kommu-

nala pensionsanstaltens delegation bestämmer. För uppbörden av löntagarnas pensionsavgift och redovisningen av avgiften till pensionsanstalten svarar enligt 4 § pensionsanstaltens medlemssamfund. Lagen gäller 1993 och tillämpas på lön som betalas medan den är i kraft.

Enligt 6 b § 2 mom. (260/87) i lagen kallar pensionsanstaltens styrelse för sin mandattid åtta medlemmar och en personlig suppleant för var och en av dem till investeringsdelegationen. Av medlemmarna skall två företräda finansministeriet, en inrikesministeriet och en handels- och industriministeriet. Till delegationen hör dessutom två permanenta sakkunniga och personliga suppleanter för dem, som pensionsanstaltens styrelse kallar bland personer som de mest representativa centralorganisationerna för de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarna har föreslagit.

Enligt pensionsanstaltens reglemente kallar pensionsanstaltens styrelse för sin mandattid till investeringsdelegationen åtta medlemmar och en personlig representant för var och en av dem. Av medlemmarna skall fyra företräda kommunalförvaltningen. De övriga väljs från de ministerier som anges i lagen. Styrelsen utser dessutom två permanenta sakkunniga och per-

sonliga suppleanter för dem bland personer som de mest representativa centralorganisationerna för de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarna har föreslagit.

Investeringsdelegationen skall årligen godkända generalplanen för pensionsansvarsfondens investeringsverksamhet och följa realiseringen av planen samt göra nödvändiga justeringar i den.

2. Bedömning av nuläget

Arbetstagarna deltar 1993 inom alla förvärvspensionssystem i finansieringen av pensionsskyddet genom att betala en pensionsavgift, vars storlek är tre procent av lönen. Arbetstagarnas pensionsavgift gjordes genom en lag av den 28 juni 1993 om ändring av lagen om pension för arbetstagare (559/93) till ett permanent element inom systemet för finansiering av arbetspensionerna så, att arbetsgivarna och arbetstagarna från och med ingången av 1994 svarar för varsin hälft av förändringen i arbetspensionsavgiften. Ändringen gäller det privata arbetspensionssystemet. Samtidigt stadgades att ändringen också gäller folkpensionssystemet. Enligt motiveringen till regeringens proposition (RP 26/1993 rd.) är avsikten att de ändringar som föreslås i propositionen skall införas samtidigt också inom den offentliga sektorns pensionssystem.

Syftet med ibruktagandet av denna pensionsavgift för löntagarna är att öka de arbetande åldersklassernas medvetenhet i fråga om pensionsskyddets verkliga pris och att härigenom öka ansvaret för finansieringen av skyddet. Detta är möjligt bara om avgiften blir ett fast finansieringselement inom pensionssystemet.

Det föreslås att 6 § 1 mom. ändras så, att löntagarnas pensionsavgift från och med 1994 blir ett permanent element inom finansieringspraxis i fråga om det kommunala pensionsskyddet. Det föreslås också att momentets ordalydelse förtydligas.

Finansieringen av det icke täckta pensionsansvar som redan uppkommit inom det kommunala systemet förutsätter i framtiden större höjningar av den totala avgiften än vad som är fallet inom den privata sektorn. Å andra sidan bör arbetstagarna inom olika sektorer behandlas enhetligt för att den kommunala arbetskraften skall kvarstå också i gynnsammare ekonomiska förhållanden än dagens. Därför

föreslås att den årliga förändringen i löntagarnas pensionsavgift skall följa den nivå som tillämpas inom den privata sektorns pensionssystem.

Den avgift som uppbärs för finansiering av det kommunala pensionssystemet skall liksom tidigare utgöra en helhet, för vilken arbetsgivaren svarar gentemot den kommunala pensionsanstalten. Löntagarnas pensionsavgift skall uppbäras på basis av samma lönesumma som arbetsgivarens avgift. Avgiften skall vara slutgiltig och räknas som en del av arbetsgivarens förskottsbetalning.

Avsikten är inte att genom löntagarpensionsavgiften ändra på det inbördes förhållandet mellan utkomsten under tiden i arbetslivet och utkomsten under pensionstiden. För att denna princip skall kunna genomföras föreslås att regeln för beräkning av pensionslönen ändras. Om fastställande av den pensionsgrundande lönen och om de inkomster som därvid skall beaktas bestäms i den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga, om vars innehåll pensionsanstaltens delegation beslutar. Från de löner för olika år som ligger till grund för beräkningen av pensionslönen skall enligt förslaget avdras den betalningsandel för arbetstägaren som tillämpats under året i fråga. Avdraget skall dock begränsas till högst den procentsats med vilken löntagarnas realinkomster har ökat under den tid som arbetstägarens pensionsavgift varit i kraft. Ökningen beräknas med hjälp av det allmänna förtjänstnivåindexet och konsumentprisindexet. Eventuella nedgångar i realförtjänstnivån lämnas obeaktade då pensionslönen fastställs.

Till paragrafen skall enligt förslaget fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket avgiften kan indrivs i utskökningsväg utan särskilda åtgärder. Ett motsvarande stadgande finns i lagen om pension för arbetstagare.

I investeringsdelegationen är centralorganisationerna för de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarna företrädade genom två permanenta sakkunniga, som inte är ordinarie medlemmar i investeringsdelegationen. Arbetstagarnas pensionsavgift betalas från och med ingången av 1993 betalas också av tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare. Det är därför nödvändigt att löntagargrupporganisationernas företrädare är ordinarie medlemmar i pensionsanstaltens investeringsdelegation.

3. Föreslagna ändringar

I 6 § 1 mom. skulle alltså stadgas om medlemsamfundens skyldighet att bekosta pensionskyddet för löntagarna, mottagarna av vissa arvoden och de förtroendevalda. Den sats i paragrafen enligt vilken avgifter inte uppbärs hos personer som omfattas av lagen föreslås bli slopad. Till följd av löntagarnas arbetspensionsavgift skulle paragrafen nu ändras så att löntagarna och andra personer som faller inom lagens tillämpningsområde är skyldiga att delta i kostnaderna för pensionskyddet. Ordalydelsen skall gälla alla som omfattas av lagen, också familjevårdare och i 27 a § socialvårdslagen (1365/92) avsedda vårdare samt förtroendevalda. Förutom löner, arvoden och ersättningar för bortfall av förvärvsinkomst bör i paragrafen också nämnas sportler och andra inkomster som pensionsanstaltens delegation jämställer med de ovan nämnda. När den pensionsgrundande lönen fastställs beaktas också andra löner än de som medlemsamfundet har betalat. Sådana andra löner är t.ex. arvoden som veterinärer uppbär hos djurägarna.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket den avgift som pensionsanstalten med stöd av lagen bestämmer samt dröjsmålsränta som betalas på en sådan avgift får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som stadgas i fråga om indrivning av skatter och avgifter.

Det föreslås att 6 b § 2 mom. i lagen ändras så att de två permanenta sakkunniga i investeringsdelegationen, vilka företräder de mest representativa centralorganisationerna för de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarerna, skall vara ordinarie medlemmar i investeringsdelegationen.

I 6 c § 1 mom. stadgas om beloppet av löntagarnas pensionsavgift. Avgiften föreslås utgöra en sådan andel av de i 6 § 1 mom. avsedda inkomsterna som motsvarar pensionsavgiftsprocenten enligt 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstigare.

I 2 mom. skulle stadgas om medlemsamfundens skyldighet att i samband med varje löneutbetalning innehålla pensionsavgiften på de inkomster för löntagare och arvodestigare som avses i 4 § lagen om förskottsuppbörd. Avgiften innehålls också på andra inkomster som hör till området för pensionskyddet och kan jämföras med lön, t.ex. veterinärens åt-

gårdsarvoden. Dessa arvoden hänförs till pensionslönen även om kommunen inte betalar dem. Avgiften skulle vara en del av medlemsamfundens förskottsbetalning.

Enligt 3 mom. skall pensionsanstaltens delegation meddela närmare anvisningar om tillämpningen av 1 och 2 mom.

Enligt 4 mom. skall den som faller inom lagens tillämpningsområde kunna yrka rättelse av beloppet av sin pensionsavgift. På sökande av ändring i fråga om ett sådant beslut skall 8 § 2 mom. tillämpas. Eftersom löntagarnas pensionsavgift utgör en del av den betalningsandel för vilken arbetsgivaren ansvarar, skulle också mottagarna av lön och arvoden samt andra inkomster på detta sätt erbjudas en möjlighet att söka ändring.

Tjänsteinnehavare och arbetstigare som har valt en kommuns pensionsstadga och vilkas pensionskydd inte lyder under denna lag skall enligt 5 § betala pensionsavgift till den arbetsgivare som sköter deras pensionskydd.

4. Propositionens verkningar

Avsikten med löntagarnas betalningsandel är att öka de framtida pensionstagarnas ansvar för pensionssystemets fortbestånd. Eftersom löntagarnas pensionsavgift ur arbetsgivarens synvinkel är en med lönen jämförbar utgift uppstår härigenom ingen ny finansiering, utan kostnaden fördelas bara på ett annat sätt. De ändringar som föreslås gjorda i regeln för beräkning av pensionslönen sparar in på framtida pensionskostnader förutsatt att löntagarnas pensionsavgift inte höjer lönenivån på lång sikt. Eftersom en sådan situation kan anses som tämligen osannolik och eftersom avdragsgillheten i fråga om löntagarnas pensionsavgift å andra sidan minskar kommunernas skatteintäkter, medför ibruktagandet av löntagarnas pensionsavgift inga betydande inbesparingar på lång sikt.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen bygger på ett förslag, som Kommunernas pensionsförsäkringsdelegation framlagt för inrikesministeriet. Företrädare för tjänsteinnehavar- och arbetstigarorganisationerna sitter med i den kommunala pensionsanstaltens förvaltningsorgan. Dessutom har dessa

organisationer hörts i fråga om utkastet till propositionen.

samt andra förmåner som utges medan lagen är i kraft. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter skulle få vidtas innan den träder i kraft.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994. Den skall tillämpas på löner och arvoden

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 30 april 1964 om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64), 6 § 1 mom. samt 6 b § 2 mom.

av dessa lagrum 6 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1992 (1555/92) och 6 b § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 6 mars 1987 (260/87), samt

fogas till 6 § ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 6 c § som följer:

6 §

Den kommunala pensionsanstaltens utgifter fördelas för varje finansår på medlemssamfundet. Fördelningen sker i förhållande till de sammanlagda beloppen av de löner, arvoden och ersättningar för bortfall av förvärvsinkomst som medlemssamfundet betalat till personer som omfattas av denna lag samt de sportler och andra inkomster som pensionsanstaltens delegation jämställer med de ovan nämnda. Före fördelningen multipliceras de ovan nämnda inkomsterna med en koefficient som pensionsanstaltens delegation fastställt. Koefficientens storlek beror på innehållet i pensionsskyddet för personer som omfattas av denna lag samt, enligt delegationens prövning, även på andra faktorer som påverkar pensionsansvaren. Personer som omfattas av denna lag är skyldiga att bidra till täckandet av pensionsanstaltens utgifter på det sätt som stadgas i 6 c §.

sådan dröjsmålsränta om vilken pensionsanstaltens delegation besluter får utsökas utan särskild dom eller särskilt utslag på det sätt som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

6 b §

Pensionsanstaltens styrelse kallar för sin mandattid till investeringsdelegationen tio medlemmar och en personlig suppleant för var och en av dem. Av medlemmarna skall två företräda finansministeriet, en inrikesministeriet, en handels- och industriministeriet samt två de mest representativa centralorganisationerna för de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarna.

6 c §

Pensionsavgiften för dem som avses i 6 § 1 mom. utgör en sådan andel av de i 6 § 1 mom. avsedda inkomsterna som motsvarar pensionsavgiftsprocentsatsen enligt 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Den avgift som den kommunala pensionsanstalten med stöd av denna lag bestämmer samt

Den kommunala pensionsanstaltens medlemssamfund är skyldiga att innehålla den i 1 mom. avsedda avgiften och redovisa den till pensionsanstalten. Avgiften är en del av medlemssamfundens förskottsbetalning.

Den kommunala pensionsanstaltens delegation meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av 1 och 2 mom.

Den som faller inom lagens tillämpningsområde kan yrka rättelse av pensionsavgiften. Vid sökande av ändring i ett beslut som meddelats till följd av rättelseyrkande i fråga om pensionsavgift iakttas i tillämpliga delar 8 § 2 mom.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare som har

avgivit i 16 § avsett meddelande är skyldiga att betala pensionsavgift enligt denna lag till den arbetsgivare som sköter deras pension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lagen tillämpas på inkomster som hafts under lagens giltighetstid.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft. Närmare föreskrifter om verkställigheten och tillämpningen av lagen meddelas av den kommunala pensionsanstaltens delegation.

Helsingfors den 1 oktober 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Inrikesminister Mauri Pekkarinen

Lag

om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 30 april 1964 om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64), 6 § 1 mom. samt 6 b § 2 mom.

av dessa lagrum 6 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1992 (1555/92) och 6 b § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 6 mars 1987 (260/87), samt fogas till 6 § ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 6 c § som följer:

Gällande lydelse

6 §

Den kommunala pensionsanstaltens utgifter för vilka avgifter inte uppbärs hos personer som omfattas av denna lag fördelas för varje finansår på medlemssamfunden i förhållande till de sammanlagda beloppen av de löner och arvoden som medlemssamfunden under finansåret i fråga betalt till sina tjänsteinnehavare och arbetstagare, som åtnjuter pensionsanstaltens pensionsskydd, samt av arvoden och ersättningar för bortfall av förvärvsinkomst enligt denna lag och som medlemssamfunden betalt till andra personer, genom att lönerna, arvodena och ersättningar för bortfall av förvärvsinkomst före det multipliceras med en koefficient som pensionsanstaltens delegation fastställt för ett bestämt antal år, högst fem år. Koefficientens storlek beror på innehållet i pensionsskyddet för personer som omfattas av denna lag samt, enligt delegationens prövning, även på andra faktorer som påverkar pensionsanstaltens pensionsansvar.

6 b §

Pensionsanstaltens styrelse kallar åtta medlemmar och en personlig suppleant för var och en av dem till investeringsdelegationen för dess mandattid. Av medlemmarna skall två företräda finansministeriet, en inrikesministeriet och en handels- och industriministeriet. Till inves-

Föreslagen lydelse

6 §

Den kommunala pensionsanstaltens utgifter fördelas för varje finansår på medlemssamfunden. Fördelningen sker i förhållande till de sammanlagda beloppen av de löner, arvoden och ersättningar för bortfall av förvärvsinkomst som medlemssamfunden betalat till personer som omfattas av denna lag samt de sportler och andra inkomster som pensionsanstaltens delegation jämställer med de ovan nämnda. Före fördelningen multipliceras de ovan nämnda inkomsterna med en koefficient som pensionsanstaltens delegation fastställt. Koefficientens storlek beror på innehållet i pensionsskyddet för personer som omfattas av denna lag samt, enligt delegationens prövning, även på andra faktorer som påverkar pensionsansvaren. Personer som omfattas av denna lag är skyldiga att bidra till täckandet av pensionsanstaltens utgifter på det sätt som stadgas i 6 c §.

Den avgift som den kommunala pensionsanstalten med stöd av denna lag bestämmer samt sådan dröjsmålsränta om vilken pensionsanstaltens delegation besluter får utsökas utan särskild dom eller särskilt utslag på det sätt som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

6 b §

Pensionsanstaltens styrelse kallar för sin mandattid till investeringsdelegationen tio medlemmar och en personlig suppleant för var och en av dem. Av medlemmarna skall två företräda finansministeriet, en inrikesministeriet, en handels- och industriministeriet samt två de

Gällande lydelse

teringsdelegationen hör dessutom två permanenta sakkunniga och personliga suppleanter för dem, som pensionsanstaltens styrelse kallar bland dem som de mest representativa centralorganisationerna för de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarna har föreslagit.

Föreslagen lydelse

mest representativa centralorganisationerna för de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarna.

6 c §

Pensionsavgiften för dem som avses i 6 § 1 mom. utgör en sådan andel av de i 6 § 1 mom. avsedda inkomsterna som motsvarar pensionsavgiftsprocentsatsen enligt 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Den kommunala pensionsanstaltens medlemsamfund är skyldiga att innehålla den i 1 mom. avsedda avgiften och redovisa den till pensionsanstalten. Avgiften är en del av medlemssamfundens förskottsbetalning.

Den kommunala pensionsanstaltens delegation meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av 1 och 2 mom.

Den som faller inom lagens tillämpningsområde kan yrka rättelse av pensionsavgiften. Vid sökande av ändring i ett beslut som meddelats till följd av rättelseyrkande i fråga om pensionsavgift iakttas i tillämpliga delar 8 § 2 mom.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare som har avgivit i 16 § avsett meddelande är skyldiga att betala pensionsavgift enligt denna lag till den arbetsgivare som sköter deras pension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994. Lagen tillämpas på inkomster som hafts under lagens giltighetstid.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft. Närmare föreskrifter om verkställigheten och tillämpningen av lagen meddelas av den kommunala pensionsanstaltens delegation.

